

১৯৫২, ২১ মাৰ্চ।

লাচমান সিং আৰু অন্যান্য বনাম ৰাষ্ট্ৰ

[চাইদ ফজল আলী আৰু ভিভিয়ান বসু জে.জে]

প্ৰমাণ আইন (১৮৭২ ৰ ১), ধাৰা ২৭- কেইবাজনো অভিযুক্তৰ বিবৃতি যাৰ ফলত আৱিষ্কাৰ হয়- গ্ৰহণযোগ্যতা- কোনটো বিবৃতি প্ৰথমে দিয়া হৈছিল তাৰ প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজনীয়তা- ধাৰা ২৭-ৰ পৰিসৰ।

হত্যাৰ অভিযোগত অভিযুক্ত তিনিজন ব্যক্তি কে, এম আৰু এছ-এ আৰক্ষীৰ ওচৰত বিবৃতি দিছিল যিয়ে প্ৰকাশ কৰিছিল যে বিভাজিত হোৱাৰ পিছত মৃতদেহবোৰ এটা সোঁতত পেলাই দিয়া হৈছিল আৰু তাৰ পিছত আৰক্ষী দলে তিনিজন অভিযুক্তৰ সৈতে সোঁতলৈ গৈছিল য'ত তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেকেই মৃতদেহৰ বিভিন্ন অংশ আৱিষ্কাৰ হোৱা ঠাই খন দেখুৱাইছিল। অভিযুক্তৰ হৈ দাবী কৰা হৈছিল যে প্ৰমাণ আইনৰ ধাৰা ২৭-ৰ অধীনত প্ৰথমে প্ৰদান কৰা তথ্যহে আছিল, যে এবাৰ অপৰাধত অভিযুক্ত ব্যক্তি এজনৰ পৰা প্ৰাপ্ত তথ্যৰ ফলস্বৰূপে এটা তথ্য আৱিষ্কাৰ হোৱাৰ পিছত, আন এজন অভিযুক্ত ব্যক্তিৰ পৰা প্ৰাপ্ত তথ্যৰ পৰিণামস্বৰূপে ইয়াক পুনৰ আৱিষ্কাৰ কৰা হ'ব বুলি ক'ব নোৱাৰি, আৰু প্ৰমাণৰ অভাৱত কোনজন অভিযুক্তই প্ৰথমে তথ্য দিছিল সেইটো দেখুৱাবলৈ অভিযোগ কৰা আৱিষ্কাৰবোৰ কোনো অভিযুক্ত ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে প্ৰমাণ কৰিব নোৱাৰি: ধৰি ৰাখিছিল, আনকি এই যুক্তিটো শুদ্ধ বুলি ধৰি লৈ, কিয়নো প্ৰমাণৰ পৰা দেখা গৈছিল যে এছ-য়ে আৰক্ষীক সোঁতৰ এটা নিৰ্দিষ্ট স্থানলৈ লৈ গৈছিল আৰু তেওঁৰ সহায়ত গাওঁখনৰ বাহিৰৰ এটা ঠাইৰ পৰা কিছু তেজৰ দাগ থকা মাটি উদ্ধাৰ কৰা হৈছিল আৰু তেওঁ এটা মৃতদেহৰ কাণ্ডও দেখুৱাইছিল, আৰু উচ্চ ন্যায়ালয় সন্মুখ হৈছিল যে এছ-ৰ দ্বাৰা "প্ৰাৰম্ভিক আঙুলিয়াই দিয়া হৈছিল", গোচৰটো নিয়মৰ দ্বাৰা সামৰি লোৱা হৈছিল আৰু আৱিষ্কাৰবোৰৰ প্ৰমাণ গ্ৰহণযোগ্য আছিল।

প্ৰমাণ আইনৰ ধাৰা ২৭-ত উল্লেখ কৰা প্ৰকৃতিৰ স্বতন্ত্ৰ আৰু প্ৰমাণিক বিবৃতিৰ বিষয়ে স্পষ্ট আৰু অপ্ৰত্যাশিত প্ৰমাণ থকা ক্ষেত্ৰত, প্ৰয়োজ্য নিয়মৰ সন্দৰ্ভত, কেইবাজনো অভিযুক্ত ব্যক্তিয়ে একেলগে বা অন্য থাকোতে, প্ৰমাণ আইনৰ ধাৰা ২৭-ৰ ভাষাৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত কিছুমান গোচৰ প্ৰমাণ আইনৰ ধাৰা ২৭-ৰ ভাষাতকৈ অধিক আগবাঢ়ি গৈছে আৰু ভৱিষ্যতে পুনৰীক্ষণ কৰিব লাগিব পাৰে।

ফৌজদাৰী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ১৯৫০ চনৰ ফৌজদাৰী আপীল নং ২২। চিমলাৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ২৯ জুন, ১৯৫০ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা আপীল (ৱেষ্টন চি. জে. আৰু খোচলা জে.) ১৯৪৯ চনৰ ৫ আগষ্ট, ১৯৪৯ তাৰিখৰ এক ৰায়ৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা ফৌজদাৰী আপীল নং ৪৩২ ত, অমৃতসৰৰ অতিৰিক্ত সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ আদালতৰ ১৯৪৯ চনৰ সত্ৰ পৰীক্ষণ নং ৭ আৰু ১৯৪৯ চনৰ গোচৰ নং ৮।

জয় গোপাল চেঠী (তেওঁৰ সৈতে আৰ. এল. কোহলী) আপীলকাৰীসকলৰ বাবে।

ৰাষ্ট্ৰৰ বাবে গোপাল সিং।

১৯৫২, ২১ মাৰ্চ। ন্যায়ালয়ৰ ৰায় টো ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হৈছিল-

ন্যায়াধীশ ফজল আলী- তিনিওজন আপীলকাৰীক অমৃতসৰৰ অতিৰিক্ত সত্ৰ ন্যায়াধীশে বিচাৰ কৰিছিল আৰু দৰ্শন সিং আৰু আচ্ছাৰ সিং নামৰ দুজন লোকক হত্যা কৰাৰ বাবে দোষী সাব্যস্ত কৰিছিল আৰু আজীৱন নিৰ্বাসনৰ শাস্তি প্ৰদান কৰিছিল। পঞ্জাৰৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে তেওঁলোকৰ দোষী সাব্যস্ত আৰু শাস্তি বজাই ৰাখিছিল আৰু তেওঁলোকক সংবিধানৰ ১৩৪(১) (c) অনুচ্ছেদৰ অধীনত প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰিছিল যে এই গোচৰটো এই আদালতত আবেদন কৰাৰ বাবে উপযুক্ত। সেয়েহে এই আবেদন।

গোচৰটোৰ তথ্যবোৰ নিম্নলিখিত ধৰণে চমুকৈ কোৱা হৈছে। ১৯৪৮ চনৰ ১৬ ডিচেম্বৰৰ সন্ধিয়া সূৰ্যাস্তৰ অলপ আগতে হত্যাকাৰী লোকসকলৰ মাজৰ এজন আচ্ছাৰ সিঙে ধান ৰখাৰ বাবে দালাম গাঁৱৰ এজন ইন্দ্ৰ সিঙৰ ঘৰলৈ গৈছিল। অমৃতসৰত চালক হিচাপে কাম কৰি থকা আচ্ছাৰ সিঙৰ ভায়েক দৰ্শন সিঙে সেইদিনাই সন্ধিয়া অমৃতসৰৰ পৰা দালামলৈ আহিছিল, আৰু তেওঁৰ দেউতাকৰ পৰা গম পাইছিল যে আচ্ছাৰ সিঙে ইন্দ্ৰ সিঙৰ ঘৰলৈ গৈছিল, তেওঁও তালৈ গৈছিল। যেতিয়া দুয়োজন ভাতৃ ঘৰলৈ উভতি আহি আছিল, তেওঁলোকক তিনিজন আপীলকাৰী আৰু তেওঁলোকৰ দুজন আত্মীয়ই ইন্দ্ৰ সিঙৰ ঘৰৰ কাষৰ এটা গলিত আক্ৰমণ কৰিছিল। মাৰাত্মক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰে সজ্জিত পাঁচজন আক্ৰমণকাৰীয়ে দুয়োজন পীড়িতক আঘাত প্ৰাপ্ত কৰে, যাৰ ফলত তেওঁলোকৰ তেতিয়াই আৰু তাতেই মৃত্যু হয়। হত্যাৰ পিছত, আপীলকাৰীসকল আৰু তেওঁলোকৰ সঙ্গীসকলে মৃতদেহ দুটা খেচত (আৱৰণ) বান্ধি দিছিল আৰু তেওঁলোকক ছালিমপুৰা গাঁৱলৈ লৈ গৈছিল য'ত অজাইব সিং আৰু বস্তা নামৰ আন দুজন ব্যক্তি তেওঁলোকৰ সৈতে যোগ দিছিল আৰু বিভাজিত মৃতদেহবোৰ দালাম গাঁৱৰ পৰা প্ৰায় পাঁচ মাইল দূৰত থকা চাকিনলা নামৰ এটা সোঁতত পেলাই দিয়া হৈছিল। মৃত ব্যক্তিসকলৰ পিতৃ বেলা সিঙে, যি ঘটনাটো প্ৰত্যক্ষ কৰা বুলি দাবী কৰা ব্যক্তিসকলৰ মাজৰ এজন আছিল, ভয়ৰ বাবে নিশা গাওঁএৰি যোৱা নাছিল, কিন্তু পিছদিনা ৰাতিপুৱা সূৰ্যোদয়ৰ প্ৰায় দুই ঘণ্টা আগতে তেওঁ আৰম্ভ কৰিছিল আৰু নিকটতম আৰক্ষী থানাত ৰাতিপুৱা ১০ বজাত প্ৰথম তথ্য প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিছিল। এজন আৰক্ষী বিষয়া অলপ পিছতে দালাম গাঁৱত উপস্থিত হৈছিল, আৰু অনুসন্ধানৰ পিছত বৰ্তমানৰ আপীলকাৰীসহ সাতজন ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগপত্ৰ দাখিল কৰা হৈছিল। বিচাৰৰ সময়ত, অভিযুক্তসকলৰ পাঁচজনৰ বিৰুদ্ধে ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনত আৰু ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ২০১ ৰ অধীনত অপৰাধৰ অভিযোগ আৰোপ কৰা হৈছিল, আৰু বাকী দুজন অভিযুক্তক সেই সংহিতাৰ ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ২০১ ধাৰাৰ অধীনত অপৰাধটোৰ বাবে অভিযুক্ত কৰা হৈছিল। অভিযুক্তৰ বিচাৰ কৰা বিজ্ঞ ন্যায়াধীশে আপীলকাৰী আৰু আন দুজন ব্যক্তিক দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ৩০২ ধাৰাৰ অধীনত দোষী সাব্যস্ত কৰে আৰু তেওঁলোকক আজীৱন নিৰ্বাসনৰ শাস্তি প্ৰদান কৰে আৰু ১৪৯ ধাৰাৰ সৈতে পাঠ কৰা ২০১ ধাৰাৰ অধীনত অজাইব সিঙক দোষী সাব্যস্ত কৰে আৰু তেওঁক তিনি বছৰৰ আৰ.আই. দণ্ডিত কৰে। অভিযুক্ত বনতা সিঙক নিৰ্দোষ সাব্যস্ত কৰা হৈছিল। আপীল কৰাৰ পিছত, পঞ্জাৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে বৰ্তমানৰ আপীলকাৰীসকলৰ দোষী সাব্যস্ত কৰাটো বজাই ৰাখে আৰু বাকী তিনিজন লোকক নিৰ্দোষ সাব্যস্ত কৰে।

গোচৰটোৰ প্ৰমাণবোৰ আলোচনা কৰিবলৈ আগবাঢ়ি যোৱাৰ আগতে, হত্যাৰ উদ্দেশ্য হিচাপে বৰ্ণনা কৰা কথাটো উল্লেখ কৰা টো প্ৰয়োজনীয়। দেখা গৈছে যে ১৯৪৭ চনৰ জুন মাহত তৃতীয় আপীলকাৰী স্বৰণ সিঙৰ পিতৃ নাথ সিঙক হত্যা কৰা হৈছিল আৰু আমাৰ সন্মুখত গোচৰটোত হত্যা কৰা দুজন ব্যক্তি দৰ্শন সিং আৰু আচ্ছাৰ সিঙক আৰু তেওঁলোকৰ তৃতীয় ভাতৃ সুলান সিঙৰ বিৰুদ্ধে সেই ব্যক্তিজনৰ হত্যাৰ অভিযোগ আৰোপ কৰা হৈছিল। বিচাৰৰ ফলস্বৰূপে, দৰ্শন সিঙক

নিৰ্দোষ সাব্যস্ত কৰা হয় আৰু আচ্ছাৰ সিঙক ডেৰ বছৰৰ আৰ.আই.-ৰ শাস্তি দিয়া হয়, আনহাতে সূলাখান সিঙক ৭ বছৰৰ আৰ.আই. দণ্ডিত কৰা হয়। সেই গোচৰটোৰ সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ ৰায় বৰ্তমানৰ ঘটনাৰ তাৰিখৰ অলপ আগতে প্ৰদান কৰা হৈছিল, আৰু এইটো সাধাৰণ ভিত্তি যে আপীল আদালতে আচ্ছাৰ সিঙক সেই সময়ত জামিনত মুক্তি দিছিল। কোৱা হয় যে দৰ্শন সিঙক দোষমুক্ত কৰা আৰু আচ্ছাৰ সিঙক দিয়া কম শাস্তিৰ দ্বাৰা আপীলকাৰী আৰু তেওঁলোকৰ আত্মীয়সকলে অসন্তুষ্ট অনুভৱ কৰিছিল, আৰু সেয়েহে হতাশা আৰু প্ৰতিশোধৰ ভাৱনাৰে এই হত্যাকাণ্ড সংঘটিত কৰিছিল। আপীলকাৰীসকলৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই আমাৰ সন্মুখত স্বীকাৰ কৰিছিল যে ওপৰত উল্লেখ কৰা তথ্যবোৰে হত্যাৰ এক শক্তিশালী উদ্দেশ্য গঠন কৰিছিল, কিন্তু তেওঁ লগতে দাবী কৰিছিল যে হত্যাসংঘটিত হ'লে আপীলকাৰীসকলক মিছাকৈ জড়িত কৰাৰ বাবে তেওঁলোকে এক সমানে শক্তিশালী উদ্দেশ্য গঠন কৰিছিল, যিটো তেওঁৰ পৰামৰ্শ অনুসৰি, এনে পৰিস্থিতিত যাৰ অধীনত হত্যাকাৰীসকলক দেখা বা চিনাক্ত কৰিব পৰা নাছিল। সেয়েহে হত্যাৰ সমৰ্থনত অভিযুক্তপক্ষৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা প্ৰমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰাটো প্ৰয়োজনীয় হৈ পৰে।

অভিযুক্তপক্ষৰ নেতৃত্বত প্ৰমাণবোৰ দুটা মুখ্য শিতানৰ অধীনত বিভক্ত কৰা হ'ব পাৰে: (১) প্ৰত্যক্ষ প্ৰমাণ, আৰু (২) পৰিস্থিতিজনিত প্ৰমাণ। প্ৰত্যক্ষ প্ৰমাণত চাৰিজন চকুৰ সাক্ষীৰ সাক্ষ্য আছে, অৰ্থাৎ বেলা সিং, মৃতকৰ পিতৃ, যি চিঞৰ বাখৰ শুনি ঘটনাস্থলীলৈ যোৱা বুলি দাবী কৰে আৰু তেওঁ পুত্ৰসকলৰ ওপৰত হত্যাকাৰীৰ আক্ৰমণৰ সাক্ষী হৈছে; ইন্দৰ সিং আৰু তেওঁৰ পত্নী, শ্ৰীমতী তাৰো, যাৰ ওচৰত হত্যা হোৱা ব্যক্তিকলে ধান ৰখাৰ বাবে গৈছিল আৰু যি হত্যাকাণ্ডটো সংঘটিত হোৱা গলিটোৰ কাষৰ এটা ঘৰত বাস কৰিছিল; আৰু গুৰচৰণ সিং, এজন বেলেগ এখন গাঁৱৰ বাসিন্দা, যিয়ে কয় যে তেওঁ ঘটনাটো দেখিছিল যেতিয়া তেওঁ চাইকেলত ধদৰ গাঁৱৰ ফালে গৈ আছিল।

গোচৰটোৰ পৰিস্থিতিজনিত প্ৰমাণ, যাৰ ওপৰত উচ্চ ন্যায়ালয়ে নিৰ্ভৰ কৰিছে, চমুকৈ নিম্নলিখিত ধৰণে সংক্ষিপ্ত বিৱৰণ দিয়া হ'ব পাৰে:-

(১) দ্বিতীয় আপীলকাৰী, মাচা সিং, যাক ১৯৪৮ চনৰ ১৮ ডিচেম্বৰত গ্ৰেপ্তাৰ কৰা হৈছিল, তেওঁ মানুহৰ তেজৰ দাগ থকা এটা পায়জামা পিন্ধি আছিল।

(২) তৃতীয় আপীলকাৰী স্বৰণ সিং, যাক ১৯৪৮ চনৰ ১৮ ডিচেম্বৰত গ্ৰেপ্তাৰ কৰা হৈছিল, আৰক্ষীক ১৯ ডিচেম্বৰত তেওঁৰ হাভেলিলৈ লৈ যায় যিটো বন্ধ আছিল, আৰু ইয়াক খোলাৰ পিছত মানুহৰ তেজৰ দাগ থকা দুটা খাছ (আৱৰণ) উদ্ধাৰ কৰা হয়।

(৩) স্বৰণ সিঙে চাকিনালালৈ যোৱাৰ পথত এটা ঠাই দেখুৱাইছিল, য'ত মৃতদেহ দুটাক চাকিনালালৈ লৈ যোৱাৰ সময়ত অলপ সময়ৰ বাবে ৰখা হৈছিল, আৰু আৰক্ষীয়ে সেই ঠাইৰ পৰা তেজৰ দাগ থকা মাটিখিনি বৰ্জন কৰিছিল। তেওঁ আৰক্ষীক চাকিনালাৰ পাৰলৈ লৈ গৈছিল আৰু নালাত পৰি থকা দৰ্শন সিঙৰ শৰীৰৰ কাণ্ডটো দেখুৱাইছিল।

(৪) লাচমান সিং, যাক ১৯৪৮ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ ২৮ তাৰিখে গ্ৰেপ্তাৰ কৰা হৈছিল, ছাকিনালাৰ ওচৰত এটা জৰাজীৰ্ণ খোলা দেখুৱাইছিল য'ত ৩টা বৰ্শা, এটা কিৰ্পন আৰু এটা ডাটাৰ উদ্ধাৰ কৰা হৈছিল, যিবোৰ মানুহৰ তেজৰ দাগ যুক্ত আছিল।

প্ৰমাণবোৰ শুনি বিদ্বান সত্ৰ ন্যায়াধীশে চকুৰ সাক্ষীসকলৰ প্ৰমাণৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হোৱা যেন লাগিছে, আৰু তেওঁ এই শব্দবোৰত তেওঁৰ উপসংহাৰটো সংক্ষিপ্ত কৰিছে:-

"এই প্ৰমাণটো ইমান সুসংগত, ইমান নিৰ্ভৰযোগ্য আৰু এনে ধৰণৰ আছিল যে মোৰ মতে এইটো নিশ্চিতভাৱে প্ৰমাণিত হৈছে যে পাঁচজন অভিযুক্ত লাচমান সিং, কথা সিং, মাচা সিং, চৰণ সিং আৰু স্বৰণ সিঙে প্ৰকৃততে দৰ্শন সিং আৰু আচ্ছাৰ সিং দুয়োকে হত্যা কৰিছিল বুলি প্ৰমাণিত হৈছে। এই সত্যটো পৰৱৰ্তী ঘটনাবোৰৰ পৰা প্ৰমাণিত হৈছে যিটো পি ডব্লিউ ৮ বাহাদুৰ সিং আৰু পি ডব্লিউ ৯ জিয়ান সিং আৰু পি ডব্লিউ ১১ ভগৱান সিঙৰ দ্বাৰা ক্ষমতাত্যাগ কৰা হৈছিল। এই সাক্ষীসকলে এই গোচৰটোৰ বিভিন্ন পুনৰুদ্ধাৰপ্ৰত্যক্ষ কৰিছিল যিবোৰ সকলো অভিযুক্তৰ উদাহৰণত কৰা হৈছিল।"

উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিদ্বান ন্যায়াধীশসকলে যদিও সাক্ষীসকলৰ বিৰুদ্ধে উত্থাপিত বেছিভাগ সমালোচনাক প্ৰতিহত কৰিছিল, অৱশেষত এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল যে "সকলো পৰিস্থিতিত (গোচৰটোৰ) কোনো পৰিস্থিতিজনিত প্ৰমাণ নাথাকিলে নিৰ্দিষ্ট অভিযুক্তক জড়িত কৰা মৌখিক প্ৰমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰা উচিত নহ'ব।" এই মানদণ্ড নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ পিছত, তেওঁলোকে প্ৰতিজন অভিযুক্ত ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে পৰিস্থিতিজনিত প্ৰমাণ পৰীক্ষা কৰিছিল আৰু তিনিজন আপীলকাৰীৰ দোষী সাব্যস্ত কৰাটো বজাই ৰাখিছিল যে পৰিস্থিতিজনিত প্ৰমাণ, যাৰ সন্দৰ্ভত উল্লেখ কৰা হৈছে, মৌখিক প্ৰমাণৰ পৰ্যাপ্ত প্ৰমাণ।

আপীলকাৰীসকলৰ ঘটনাটো শ্ৰীযুত চেঠীয়ে যথেষ্ট দীঘলীয়াকৈ তৰ্ক কৰিছিল, যি তেওঁলোকৰ হৈ উপস্থিত হৈছিল, আৰু সম্ভৱতঃ তেওঁলোকৰ পক্ষত ক'ব পৰা সকলোবোৰ তেওঁ যথেষ্ট শক্তি আৰু স্পষ্টতাৰে অনুৰোধ কৰিছিল। অৱশ্যে, এই আদালতৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত নীতিবোৰৰ ওপৰত, বিচাৰ আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা গোচৰটো চলোৱা হোৱাৰ পিছত অপৰাধমূলক আপীলৰ পৰিসৰ নিৰ্ধাৰণ কৰি, আমাৰ এনে লাগে যে বৰ্তমানৰ আপীলত জড়িত প্ৰশ্নটো এটা চমু আৰু সৰল। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায় পঢ়া অনুসৰি, গোচৰটোৰ মোকাবিলা কৰা বিজ্ঞ ন্যায়াধীশসকলে মৌখিক প্ৰমাণক সম্পূৰ্ণৰূপে গৰিহণা দিয়া নাছিল, কিন্তু বিচক্ষণতা আৰু সাৱধানতাৰ বিষয় হিচাপে, তেওঁলোকে এজন অভিযুক্ত ব্যক্তিক দোষী সাব্যস্ত নকৰাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল যেতিয়ালৈকে তেওঁৰ সন্দৰ্ভত চকুৰ সাক্ষীসকলৰ প্ৰমাণক সমৰ্থন দিয়াৰ বাবে কিছু পৰিস্থিতি নাথাকে। এই ৰায়টো পঢ়াৰ পিছত এইটো সম্পূৰ্ণ স্পষ্ট যে বিজ্ঞ বিচাৰকসকলে নিজকে সন্তুষ্ট কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা সমৰ্থন টো সেই ধৰণৰ সমৰ্থন নহয় যিটো এজন অনুমোদনকাৰী বা সহযোগীৰ প্ৰমাণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজন, কিন্তু কিছুমান পৰিস্থিতিৰ দ্বাৰা সমৰ্থন যি তেওঁলোকৰ সন্মুখত প্ৰমাণবোৰক আশ্বাস প্ৰদান কৰিব আৰু তেওঁলোকক সন্তুষ্ট কৰিব যে নিৰ্দিষ্ট অভিযুক্ত ব্যক্তিসকল মৃতকৰ হত্যাত সঁচাকৈয়ে জড়িত আছিল। এই মানদণ্ডৰ দ্বাৰা বিচাৰ কৰা হৈছে, যিটো তেওঁলোকৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ মুকলি আছিল, আমাৰ এনে লাগে যে প্ৰতিজন আপীলকাৰীৰ ঘটনা স্পষ্টভাৱে তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ নিজা নিৰ্দেশনাৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰা নিয়মৰ ভিতৰত পৰিছিল।

মাচা সিঙৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰা তেজৰ দাগ থকা পায়জামা সন্দৰ্ভত আপীলকাৰীসকলৰ বাবে বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাৰ মন্তব্য আছিল, প্ৰথমতে, তেজৰ দাগৰ পৰিমাণ প্ৰমাণৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰাটো সম্ভৱ নহয়, আৰু দ্বিতীয়তে এই অভিযুক্ত ব্যক্তিজনে অপৰাধ সংঘটিত কৰাৰ পিছত তেজৰ দাগ থকা পায়জামা পিন্ধি থকাটো অত্যন্ত অসম্ভৱ হ'ব। এই সমালোচনা তলৰ আদালতবোৰে বিবেচনা কৰিছে, আৰু ই আমাৰ বাবে এনে ধৰণৰ যেন নালাগে যে তেওঁলোকে উপনীত হোৱা সিদ্ধান্তক প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰে। লাচমান সিঙৰ উদাহৰণত তেজৰ দাগ থকা অস্ত্ৰ উদ্ধাৰৰ ক্ষেত্ৰত, এই পুনৰুদ্ধাৰসন্দৰ্ভত সমগ্ৰ

প্ৰমাণটো বৰ্জন কৰিবলৈ আহ্বান জনোৱা হৈছিল, কিয়নো গোচৰটোৰ আৰক্ষীৰ তদন্ত পোনপটীয়া নাছিল কিন্তু এনেদৰে পৰিচালনা কৰা হৈছিল যাতে আৰক্ষীয়ে ইচ্ছাকৃতভাৱে প্ৰতিজন অভিযুক্ত ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে পুনৰুদ্ধাৰৰ কিছু প্ৰমাণ সৃষ্টি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি আছে বুলি সন্দেহ উত্থাপন কৰিব পাৰে। এইটো কোৱাটো যথেষ্ট যে প্ৰমাণ পুনৰ মূল্যায়ন কৰাটো এই আদালতৰ কাম নহয় আৰু তলৰ আদালতৰ সৈতে বিৰাজ নকৰা এটা বিষয়ত তৰ্ক এই আদালতত আপীলকাৰীসকলে লাভ কৰিব নোৱাৰে। স্বৰণ সিঙৰ উদাহৰণত কৰা আৱিষ্কাৰবোৰৰ বিৰুদ্ধে মন্তব্যটো আছিল যে সেইবোৰ ভাৰতীয় প্ৰমাণ আইনৰ ধাৰা ২৭-ৰ অধীনত প্ৰমাণত গ্ৰহণযোগ্য নহয়, যিয়ে প্ৰদান কৰে-

"যেতিয়া আৰক্ষী বিষয়াৰ জিম্মাত অপৰাধত অভিযুক্ত ব্যক্তি এজনৰ পৰা প্ৰাপ্ত তথ্যৰ ফলস্বৰূপে যিকোনো তথ্য আৱিষ্কাৰ কৰা হয়, তেতিয়া এনে ধৰণৰ তথ্য স্বীকাৰোক্তিৰ সমান হওঁক বা নহওঁক, যিটো ইয়াৰ দ্বাৰা আৱিষ্কৃত সত্যৰ সৈতে স্পষ্টভাৱে সম্পৰ্কিত, প্ৰমাণিত হ'ব পাৰে।"

এই বিষয়ত যুক্তি বুজিবলৈ উল্লেখ কৰা প্ৰয়োজনীয় মুখ্য তথ্যবোৰ নিম্নলিখিত ধৰণে সংক্ষিপ্ত কৰিব পাৰি:-

অভিযুক্তপক্ষৰ মতে, কথা সিং, মাচা সিং আৰু স্বৰণ সিং নামৰ তিনিওজন অভিযুক্তক ১৯৪৮ চনৰ ১৯ ডিচেম্বৰৰ ৰাতিপুৱা আৰক্ষীয়ে জেৰা কৰিছিল আৰু তেওঁলোকে কিছুমান বিবৃতি দিছিল যিবোৰ আৰক্ষীয়ে যথাযথভাৱে লিপিবদ্ধ কৰিছিল। এই বিবৃতিবোৰত, এইটো প্ৰকাশ কৰা হৈছিল যে মৃতদেহবোৰ চাকিনলাত দলিয়াই দিয়া হৈছিল। তাৰ পিছত, তিনিজন অভিযুক্তৰ সৈতে আৰক্ষী দলটো চাকিনালালৈ গৈছিল য'ত তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেকেই এনে এখন ঠাই দেখুৱাইছিল য'ত মৃতদেহবোৰৰ বিভিন্ন অংশ আৱিষ্কাৰ কৰা হৈছিল।

আপীলকাৰীসকলৰ বাবে বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই কেইবাটাও ৰায়ৰ উদ্ধৃতি দিছিল য'ত ধাৰা ২৭-ৰ অৰ্থ হৈছে যে কেৱল সেই তথ্যহে গ্ৰহণযোগ্য আৰু অপৰাধত অভিযুক্ত ব্যক্তি এজনৰ পৰা প্ৰাপ্ত তথ্যৰ ফলস্বৰূপে এটা তথ্য আৱিষ্কাৰ হোৱাৰ পিছত, ইয়াক আন এজন অভিযুক্ত ব্যক্তিৰ পৰা প্ৰাপ্ত তথ্যৰ পৰিণামস্বৰূপে পুনৰ আৱিষ্কাৰ কৰা বুলি ক'ব নোৱাৰি। আমাৰ সন্মুখত এইটো অনুৰোধ কৰা হৈছিল যে তিনিজন অভিযুক্তৰ কোনজনে প্ৰথমে তথ্য দিছিল সেয়া প্ৰমাণ কৰিবলৈ অভিযুক্তপক্ষ উপস্থাপন কৰিবলৈ বাধ্য। তিনিজন অভিযুক্তৰ ভাষ্য লিপিবদ্ধ কৰা মুখ্য চিপাহীজনে তেওঁলোকৰ কোনজনে প্ৰথমে তেওঁক তথ্য দিছিল সেয়া উল্লেখ কৰা নাই, কিন্তু পুনৰুদ্ধাৰ স্মাৰকপত্ৰবোৰ প্ৰমাণিত কৰা সাক্ষীসকলৰ মাজৰ এজন বাহাদুৰ সিঙক বিশেষভাৱে এই বিষয়ে পুনৰ পৰীক্ষাত সোধা হৈছিল আৰু কৈছিল: "মই ক'ব নোৱাৰো যে প্ৰথমে কাৰ পৰা তথ্য পোৱা গৈছিল।" পৰিস্থিতিত, এইটো দাবী কৰা হৈছিল যে যিহেতু কোনজন অভিযুক্তই প্ৰথমে তথ্য প্ৰদান কৰিছিল সেয়া নিশ্চিত কৰিব নোৱাৰি, কথিত আৱিষ্কাৰবোৰ কোনো অভিযুক্ত ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে প্ৰমাণ কৰিব নোৱাৰি। আমাৰ এনে লাগিছে যে যদি অভিযুক্তপক্ষৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা প্ৰমাণবোৰ সন্দেহৰ বাবে মুকলি বুলি প্ৰমাণিত হয় আৰু দেখা যায় যে আৰক্ষীয়ে ইচ্ছাকৃতভাৱে বিভিন্ন অভিযুক্ত ব্যক্তিক আৱিষ্কাৰ কৰা তথ্যসম্পৰ্কীয় একে ধৰণৰ স্বীকাৰোক্তিমূলক বিবৃতিৰ বাবে দায়ী কৰিছে, তেওঁলোকৰ সকলোৰে বিৰুদ্ধে প্ৰমাণ সৃষ্টি কৰাৰ বাবে, গোচৰটোৱে নিঃসন্দেহে এক আটাইতকৈ সতৰ্ক দৃষ্টিভংগীৰ দাবী কৰে। কিন্তু প্ৰমাণ আইনৰ ধাৰা ২৭-ত উল্লেখ কৰা প্ৰকৃতিৰ স্বতন্ত্ৰ আৰু প্ৰমাণিক বিবৃতিৰ স্পষ্ট আৰু অপ্ৰত্যাশিত প্ৰমাণ থাকিলে নিয়মটো কি হ'ব লাগে, কেইবাজনো অভিযুক্ত ব্যক্তিয়ে একেলগে বা অন্য থাকোতে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে, আমি কেৱল এয়াই ক'ব বিচাৰো যে বৰ্তমানে পৰামৰ্শ দিয়া অনুসৰি আমি ভাবিবলৈ আগ্ৰহী যে আপীলকাৰীসকলৰ বাবে বিদ্বান

পৰামৰ্শদাতাৰ দ্বাৰা নিৰ্ভৰ কৰা কিছুমান গোচৰ সম্বন্ধতঃ ধাৰা ২৭-ৰ ভাষাৰ দ্বাৰা প্ৰয়োজনীয়তাতকৈ অধিক দূৰলৈ গৈছে, আৰু এইটো হ'ব পাৰে যে ভৱিষ্যতে উপযুক্ত উপলক্ষ্যত সেই ঘটনাবোৰ পুনৰীক্ষণ কৰিব লাগিব পাৰে। অৱশ্যে, এই আপীলৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে, এইটো কোৱাটো পৰ্যাপ্ত যে যদিও উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অনুগ্ৰহ পোৱা আপীলকাৰীসকলৰ হৈ আগবঢ়োৱা যুক্তিটো শুদ্ধ হয়, স্বৰণ সিঙৰ উদাহৰণত কৰা আৱিষ্কাৰবোৰ বিবেচনাৰ বাহিৰত অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি। এয়া হ'ব পাৰে যে কেইবাজনো অভিযুক্তই আৰক্ষীক তথ্য দিছিল যে চাকিনলাত মৃতদেহ উদ্ধাৰ কৰিব পৰা যাব, যি হৈছে কেইবা মাইল জুৰি বৈ থকা এটা সোঁত, কিন্তু এনে অনিৰ্দিষ্ট তথ্যই কোনো আৱিষ্কাৰ কৰিব নোৱাৰে যেতিয়ালৈকে অভিযুক্তজনে আৰক্ষীক প্ৰকৃত স্থানলৈ লৈ গৈ ইয়াক দেখুৱাই নিদিয়ে য'ত মৃতদেহ দুটাৰ কিছু অংশ উদ্ধাৰ কৰা হৈছিল। মুখ্য চিপাহীজনজনৰ লগতে বাহাদুৰ সিঙৰ প্ৰমাণৰ পৰা, এয়া সম্পূৰ্ণ স্পষ্ট যে স্বৰণ সিঙে চেলিমপুৰা হৈ আৰক্ষীক চাকিনালাৰ এটা নিৰ্দিষ্ট স্থানলৈ লৈ গৈছিল, আৰু তেওঁৰ উদাহৰণস্বৰূপে গাওঁখনৰ বাহিৰৰ এটা ঠাইৰ পৰা তেজৰ দাগ থকা মাটি উদ্ধাৰ কৰা হৈছিল আৰু তেওঁ দৰ্শন সিঙৰ মৃতদেহৰ কাণ্ডটোও আঙুলিয়াই দিছিল। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিদ্বান বিচাৰকসকল সন্তুষ্ট হৈছিল, তেওঁলোকৰ বিচাৰৰ পৰা দেখা গৈছে, যে তেওঁৰ "প্ৰাৰম্ভিক আঙুলিয়াই দিয়া হৈছে" আৰু সেয়েহে গোচৰটো আনকি নিয়মৰ দ্বাৰাও সামৰি লোৱা হৈছিল, আপীলকাৰীসকলৰ পৰামৰ্শ অনুসৰি, বৰ্তমানৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰিব লগা নিয়ম।

আপীলকাৰীসকলৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই আঙুলিয়াই দিছিল যে মৃতদেহবোৰৰ মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা কৰা চিকিৎসকজনে মৃত ব্যক্তি দুজনৰ পেটত আংশিকভাৱে হজম হোৱা চাউল পাইছিল, আৰু তেওঁ অনুৰোধ কৰিছিল যে ইয়াৰ পৰা অনুমান কৰা হ'ব যে মৃত ব্যক্তিসকলে তেওঁলোকৰ সন্ধিয়াৰ আহাৰ একেলগে গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত নিশা কোনো সময়ত এই ঘটনা সংঘটিত হ'ব লাগিব। এই যুক্তিটোৱে পুনৰ এটা প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰে যিটো উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিবেচনা কৰিবলৈ বাদ দিয়া নাই। অৱশ্যে এইটো কোৱা হ'ব পাৰে যে চিকিৎসা ন্যাযশাস্ত্ৰৰ ওপৰত কিতাপবোৰৰ প্ৰসংগই দেখুৱায় যে এজনৰ হজম প্ৰভাৱিত কৰা বহুতো কাৰক আছে, আৰু আমাৰ সন্মুখত এনে ঘটনা উল্লেখ কৰা হৈছিল য'ত চাউল সম্পূৰ্ণৰূপে হজম হোৱা নাছিল যদিও অন্তিম আহাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত যথেষ্ট সময় অতিবাহিত হৈছিল। মৃত ব্যক্তি দুজনে কেতিয়া তেওঁলোকৰ অন্তিম আহাৰ গ্ৰহণ কৰিছিল, আৰু তেওঁলোকে ভাতৰ সৈতে খাদ্যৰ কি দ্ৰব্য লৈছিল সেয়া দেখুৱাবলৈ আমাৰ সন্মুখত কোনো তথ্য নাই। সেয়েহে চিকিৎসকৰ সন্মানে ঘটনাৰ সময়ৰ বিষয়ে গোচৰটো প্ৰভাৱিত নকৰে।

এইটোও দাবী কৰা হৈছিল যে ভাৰতীয় দণ্ডবিধিৰ ধাৰা ৩৪ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনত কোনো অভিযোগ নাই, বাকী অভিযুক্ত ব্যক্তিসকলক দোষমুক্ত কৰাৰ পিছত, ১৪৯ ধাৰাৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনত আপীলকাৰীসকলক দোষী সাব্যস্ত কৰাটো উচ্চ ন্যায়ালয়ে ধাৰা ৩৪ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনলৈ সলনি কৰিব নোৱাৰিলেহেঁতেন। অৱশ্যে গোচৰটোৰ তথ্য এনেকুৱা যে অভিযুক্তক বিকল্পভাৱে অভিযুক্ত কৰা হ'ব পাৰে, হয় ধাৰা ১৪৯ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনত বা ধাৰা ৩৪ ৰ সৈতে পাঠ কৰা ধাৰা ৩০২ ৰ অধীনত। সেয়েহে বিষয়টোৰ কোনো জোৰ নাই।

আমাৰ মতে, তলৰ আদালতৰ ৰায়ত হস্তক্ষেপ কৰাৰ কোনো ভিত্তি নাই, আৰু আমি সেই অনুসৰি এই আপীলটো খাৰিজ কৰোঁ আৰু আপীলকাৰীসকলৰ দোষী সাব্যস্ত আৰু শাস্তি বজাই ৰাখোঁ। অৱশ্যে আমি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ মতামতক সমৰ্থন কৰিব বিচাৰো যে অপৰাধটোৰ বীভৎস প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি গুৰুত্ব দিয়াৰ বাবে, অতিৰিক্ত সত্ৰ ন্যায়াধীশে আৰোপ কৰা শাস্তি অনুপযুক্ত আছিল আৰু লঘু জৰিমনা আৰোপ কৰা সম্পূৰ্ণৰূপে অপৰ্যাপ্ত।

আপীল খাৰিজ কৰা হৈছে।

আপীলকাৰীৰ এজেণ্ট: আৰ. এন. চাৰ্চে।

উত্তৰদাতাৰ বাবে এজেণ্ট: পি. এ. মেহতা।

@ @ @ @ @